НіВА

ГОД I № 1 БЕЛАСТОК, 11 ЛЮТАГА 1956 г. ЦАНА 60 гр.

ДАРАГІЯ ЧЫТАЧЫ

Вялікія падзеі, якія абыліся пасля вызвалення нашай краіны стварылі магчымасць шырокага развіцця нацыянальных меншасцяў, якія насяляюць тэрыторыю Польшчы ў тым ліку і беларусаў.

Сёння аддаем у Вашы рукі першы нумар часопісаў ў беларускай мове „Ніва".Многія з Вас, дарагія чытачы, паставяць сабе пытанне, чаму толькі па ўплыве адзінаццаці год існавання рабоча - сялянскай улады ў Польшчы, вы ходзіць такі часопіс.

Каб адказаць на гэтае пытанне трэба ўспамінамі вярнуцца ў прошлае. Прыпамінаеце як санацыйная ўлада падходзілі да справы культурнага развіцця беларусаў, якія жылі ў Польшчы? Памятаеце, як Таварыства Беларускіх Школ змагалася за тое, каб даць магчымасць беларускай моладзі вучыцца на раднoй мове? Памятаеце як „Грамада" пад кераўніцтвам Комуністычнай Партыі Заходняй Беларусі і Комуністычнай Партыі Польшчы змагалася, каб развіваць культурнае і палітычнае жыццё сярод беларусоў, на на іх роднай мове?

Самыя перадавыя дзеячы ТБШ, „Грамады" КПЗБ і КПП за тое што змагаліся за роўныя правы для нацыянальных меншасцяў, сядзелі доўгія гады ў панскіх каземахтах Многія з іх аддалі за гэтую справу сваё жыццё. А нацыянальны і грамадзкі прыгнёт з кожным днём павялічваўся. З кожным днём было менш беларускіх школ. Паступовыя чосопісы як „Наша Воля", „Шлях Моладзі" і другія на беларускай мове не маглі выдавацца, таму што яны змагаліся супроць панскаму прыгнёту.

Зачыняліся беларускія пачаткавыя і, сярэднія школы. Быў таксама зачыняны Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры ў Вільні.

Беларуская вёска і яе насельніцтва ставаліся менш культурнымі і больш цёмнымі. Наглядаўся ўпадак беларускай культуры і асветы. Толькі нялічныя адзінкі саматужна вучыліся беларускай граматы.

Пасля прышлі гады гітлероўскай акупацыі, якія вырвалі з радоў найлепшых сыноў і дочак беларускага народа, якія змагаліся супроць фашыстоўскіх акупантаў.

Прышло вызваленне. Усё разбітае, здэзарганізаванае. У такіх умовах вельмі цяжка было разпачынаць грамадска-культуральную працу сярод беларускага насельніцтва. Трэба было разпачынаць усё ад пачатку, ад падставаў. Трэба было навучыць насельніцтва пісаць і чытаць; арганізаваць школы; стварыць інтэлігенцыю, якая магла-б узяць на сябе адказнасць кіравання развіццём грамамадска - культуральнага жыцця сярод беларусоў.

Партыя і Народная Улада стварылі ўсе ўмовы да таго, арганізуючы беларускія пачатковыя і сярэднія школы. Педагагічны Ліцэй у Бельску рыхтуе настаўнікаў да беларускіх школ. Беларуская моладзь вучыцца ў вышэйшых Навучальных Установах Польшчы. Найздальнейшы з іх вучацца ў Совецкім Саюзе. Пачалі развівацца і гурткі мастацкай самадзейнасці. За межамі нашага ваяводства насельніцтва добра ведае хоры з Грудка і Белавежы, ці музыкантаў з Орлі.

У шматлікіх сельскіх клубах дзейнічаюць менш зданыя гурткі самадзейнасці, якія развіваюцца і становіцца іх усё больш. Гэта сведчыць аб патрэбнасці стварэння арганізацыі, якая у зарганізаваны спосаб пакіравала-б культурна - грамадскім жыццём беларусаў. Дзеля гэтага 26 лютага 1956 г. у Беластоку паўстала Беларускае Грамадска - Культуральнае Таварыства, якое ўзяло на сябе абавязак і адказнасць кіравання Грамалска - Культуральным жыццём беларусоў. Каб спрастаць пастаўленным заданням Таварыства прыступіла да выдавання часопісу на беларускай мове „Ніва".

„Ніва" ставіць перад сабой заданне: глыбей пазнаёміць грамадства нашай краіны з прыгожай культурай, мастацтвам і мінулым беларускага народа; паказаць супольны шлях барацьбы польскага і беларускага народаў за нацыянальнае і соцыяльнае іх вызваленне з пад царскага і панскага прыгнёту; дапамагчы нашым сялянам у змаганні за вышэйшы ураджай, за развіт сельскай гаспадаркі, вучыць як ляпей уводзіць у жыццё цастановы Партыі і Урада.

„Ніва" пазнаёміць з жыццём нашых братоў у БССР.

Жаданнем Рэдакцыі ёсць адказаць, дарагія чытачы, на ўсе хвалюючыя вас справы, выясніць усе незразумелыя вам праблемы, якія прыносіць жыццё, дапамагчы вам у вашым грамадскім і асабістым жыцці. Нашым шчырым жаданнем ёсць — каб „Ніва" была Вашым добрым прыяцелям і дарадчыкам.

Дзеля гэтага звяртаемся да Вас, дарагія чытачы, пішыце да нас аб усіх справах якія Вас цікавяць, аб чым хацелі-б даведацца чытаючы „Ніву".

Пішыце і аб тым, якія артыкулы найбольш Вам падабаюцца. Пішыце аб Вашых дасягненнях, дасягненнях Вашай

Будзьце супольна з намі вёскі, ці прадпрыемства дзе Вы працуеце.

рэдактарамі „Нівы".

Вайна прынясла вялікія разбурэнні беларускім гарадом. Не нледзячы на гэта ад першых дзён вызваленна пачалося інтэнсыўнае будаўніцтва. Зараз адбудаваны ужо цэля жыллёвыя кварталы гарадоў. На здымку: жыллёвы квартал у Гомелі.

РЫШАРД ДАБРАВОЛЬСКІ

СТАВІМ ДОМ — АГУЛЬНЫ ДОМ

Просты, ясны, нібы песня.
Ен кране блакіт нябесны,
Дом прыгожы, светлы, весні —
Наш працоўны, ўласны дом,
Дружбы дом
Братэрства дом,
Лепш за Вавель злотасцены
Дом узнёслы, дом натхненны!

Ставім дом, уласны дом,
Наш рабочы ясны дом,
Дом наш слынны, дом айчынны,
Каб у ім сям'ёй адзінай
Жыць шчасліваю гадзінай.
Ставім дом вялікай мэты
Аж на ўсе кірункі свету:
ў юннасць, шчасце, ў дзень наш прышлы
Панад срэбрнай хваляй Віслы,
Каб надзейны, светлы гмах
Дай усім прытулак, дах!

Ставім дом, агульны дом,
З моцнай цэглы, дом бязмежны,
Стане горды, незалежны,
Стане працай нашай шчырай
Для свабоды і для міру.
Жыць прыгожа ў гэтым гмаху,
І тады не ведаць страху,
Як ля вокнаў грымне гром.
Ставім дом, агульны дом!

Пераклаў С. Дзяргай

ШТОТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА — КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

АГЛЯД ТЫДНЯ

27 і 28 студзеня 1956 г. у Празе адбылося пасяджэнне Дарадчага Палітычнага Камітэта дзяржаў, якія 14 мая 1955 г. у Варшаве падпісалі ўмову аб Дружбе, Супрацоўніцтве і Узаемнай Дапамозе.

У працах Камітэта прынялі ўдзел прадстаўнікі Народнай Рэспублікі Албаніі, Венгерскай Народнай Рэспублікі, Нямецкай Дэмакратычнай Рэспублікі, Балгарскай Народнай Рэспублікі, Польскай Народнай Рэспублікі, Румынскай Народнай Рэспублікі, Саюза Соцыялістычных Рэспублік і Чахаславацкай Рэспублікі.

Як абсэрватар прымаў удзел прадстаўнік Кітайскай Народнай Рэспублікі маршал Нех Жын-чен.

Гэта адна з самых важных падзей, якія ў апошні час адбываліся на арэне міжнароднай палітыкі.

Тады, калі народы лагера міра ў штодзённай працы дабіваюцца вялікіх дасягненяў у будаўніцтве соцыялізма ў сваіх краінах, сілы ворагаў міра стараюцца перашкодзіць нам у нашай творчай працы. Арганізуюць ва ўсіх частках света агрэсіўныу пакты як: Паўночна - Атлантычны пакт у Еўропе, Багдадскі пакт на Блізкім Усходзе і ў Паўднёва-Усходняй Азыі і многа другіх. Усе яны маюць агрэсіўны характар, скіраваны супроць дзяржаў Народнай Дэмакрацыі і Совецкага Саюза.

Ворагі міру ў сваёй палітыцы стараюцца выкарыстаць фашыстоўскія элементы. У Нумецкай Федэратыўнай Рэспубліцы стварылі армію, якой даюць зброю і афіцэраў, навучаюць салдатаў — падрыхтоўваюць іх да новай вайны. Але на ўсход ад Эльбы магутнее і развіваецца Нямецкая Дэмакратычная Рэспублікі — першая ў нямецкай гісторыі, мірная дзяржава — дзяржава рабочых і сялян, якія не хочуць вайны, а хочуць мірна жыць і працаваць. Яны не згодзяцца ніколі на то, каб быць зноў у ярме фашызма быць пад прыгнётам.

Знаючы намеранні агрэсараў урад Нумецкай Дэмакратычнай Рэспублікі пастанавіў стварыць сваю армію, якая будзе стаяць на стражы інтарэсаў працоўных мас. На пасяджэнні Дарадчага Камітэту у Празе, прадстаўнікі НДР выступілі з заявай аб ства рэнні Народнай Арміі. Камітэт згадзіўся на гэту прапанову. Камандуючы Народнай Арміі НДР, будзе адным з заступнікаў Галоўнага Камандуючаго Аб'еднаных Узброеных Сіл Дзяржаў — Староч Варшаўскіх Перагавораў з 3 мая 1955 г.

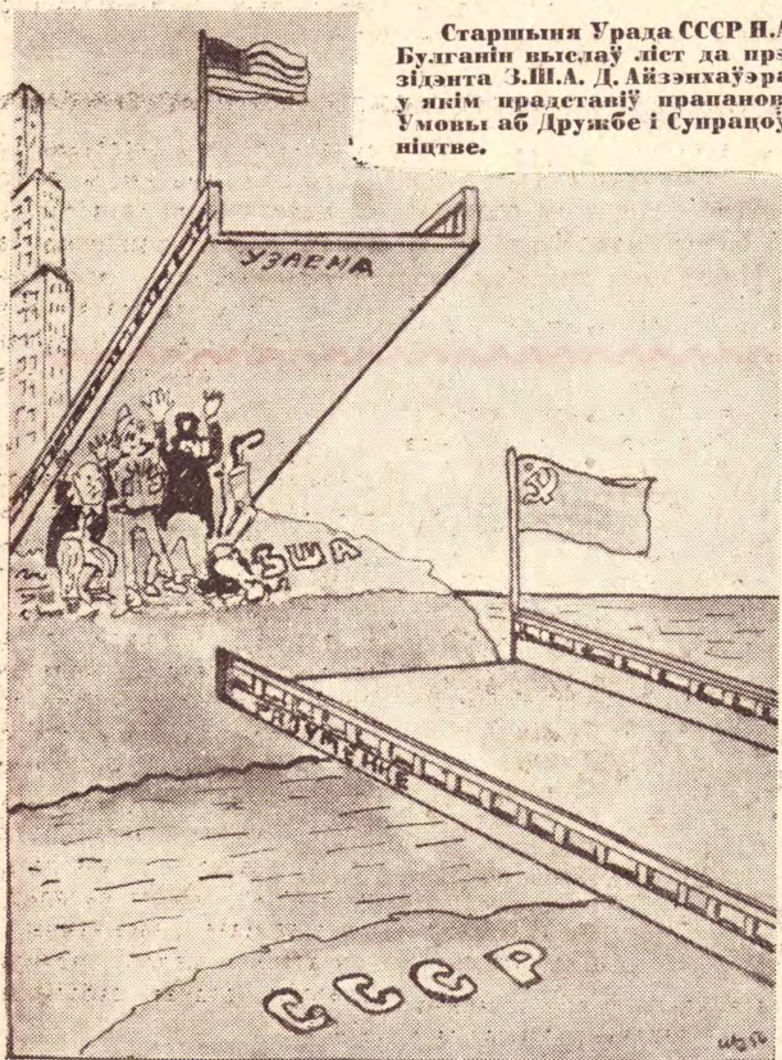
* * *

23 студзеня амбасадар СССР у ЗСШ Зарубін перадаў прэзідэнту Д. Айзэнхаўэру ліст старшыні совецкага урада Н. А. Булганіна.

У сваім лісце Н. А. Булганін падкрэсліў, што народы ўсяго свету змагаюцца за мір, хочуць мірна працаваць. Каб утрымаць мір ва ўсім свеце, трэба каб вялікія дзяржавы, а ў першую чаргу Совецкі Саюз і Злучаныя Штаты Амерыкі падпісалі ўмову аб Дружбе і Супрацоўніцтве.

У праекце умовы між іншым гаворыцца, што ўрады СССР і ЗША, ажыўленыя імкненнямі да далейшага аслаблення міжнароднага напружання і ўстанаўлення давер'я паміж дзяржавамі, дзейнічаючы ў справе умацавання міру ва ўсім свеце і бяспекі", павінны падпісаць такую ўмову.

Ліст Н. А. Булганіна — яшчэ адзін доказ таго, што совецкі ўрад безупынна, ўсімі магчымымі спосабамі імкнецца да мірнага супрацоўніцтва з усімі дзяржавамі, не гледзячы на іх грамадскі лад. Гэта яшчэ адзін доказ і таго, што Совецкі Союз цвёрда і з поўнай адказнасцю ўводзіць сваю мірную палітыку ў жыццё. Такія справы не праходзяць без водгуку.

Старшыня Урада СССР Н.А. Булганін выслаў ліст да прэзідэнта З.Ш.А. Д. Айзэнхаўэра, у якім прадставіў прапанову Умовы аб Дружбе і Супрацоўніцтве.

Народы жадаюць каб гэты мост быў хутчэй злучаны.

АБ ДАСЯГНЕННЯХ АПОШНЯГА ГОДА ШАСЦІГАДОВАГА ПЛАНА

1-га лютага Галоўная Статыстычная Управа паведаміла аб выкананні гаспадарчага плуна ў апошнім годзе шасцігодкі.

Аб чым гаворыць паведамленне?

Сцвярджае яно, што 1955 год быў годам далейшага ўзросту сілы Народнай Польшы, што ў мінулым годзе польскі народ дабіўся новых вялікіх дасягненняў.

У апошнім годзе шасцігодкі прамысловая прадукцыя павялічылася у 11 прац. у параўнанні да 1954 г.

Плян не толькі выкананы, але і перавыкананы. Паведамленне гаворыць аб тым, што наша прамысловасць выканала план ў 103,4 прац.

Гэта абазначае, што наша гаспадарка атрымала многа надплановай прадукцыі сталі, вугля, электраэнергіі, новых параходаў і машын.

У рэалізацыі заданняў, пастаўленных II-ім з'ездам Польскай Зедночонай Партыі Работнічэй, аб неустанным узросце ўзраўня жыцця працоўных нашай краіны, сельская гаспадарка дала на 20 прац. больш тлушчу ў параўнанні, за мінулым годам. Малака на 8 прац., цукеркаў на 21 прац., тканін н а6 прац. абутку са скуры на 6 прац. У мінулым годзе на рынку было больш мяса, масла і другіх неабходных для жыцця прадуктаў.

Вялікім дасягненнем ёсць і то, што ў 1955 годзе народная гаспадарка выканала план абніжкі ўласнага кошту прадукцыі. Гэта сведчыць аб тым, што працоўныя нашай краіны ўсё лепш разумеюць заданні пастаўленыя Партыяй і Урадам, што яны актыўна ўдзельнічаюць у рэалізацыі нашых планаў.

У мінулым годзе загаспадаравана 170.000 га цалінных зямель. Выдайнасць з гектара ўзрасла на 15 прац. У параўнанні да 1954 г. плошча засеваў кукурузы ўзрасла да 3,5 разы.

Сельская гаспадарка ў 1955 г. атрымала 9 тысяч трактароў, 900 камбайнаў, 1.800 касілак, 3.000 снапавязалкі. ла ў 1955 г. -ірэ тжбшр жбшр Сельская гаспадарка атрымала 554 тысячы тон мінэральных угнаенняў.

У мінулым годзе насельніцтва Польшчы купіла на 11 прац. больш тавараў чым у 1954 г. Напрыклад: цукру было прадана на 6 прац. больш, пшанічнай мукі на 11 прац. масла 12 прац. і г. д. Яшчэ больш было прадана прамысловых тавараў, разнастайнасць якіх вельмі ўзрасла. Будаўніцтва аддало да ўжытку сотні тысяч новых памяшканняў. Дасягненні маем вялікія, ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі, гэта праўда.

Аднак нельга забуваць аб тым, што прадпрыемствы падлеглыя Міністэрству Мясной і Малочнай Прамысловасці, выканалі план у 97 прац., прадпрыемствы Міністэрства Сельскагаспадарчай і Харчавой Прамысловасці — ў 99,6 прац., тады, кілі ўсе другія Міністэрствы перавыканалі свае планы. Выкананне планаў гэтых двох Міністэрстваў залежыць ад таго, ці сельская гаспадарка дастарчыць ім сыравіны. Каб народная гаспадарка магла планамегна развівацца, трэба каб усе яе галіны ў азначаных тэрмінах выконвалі свае задання.

ВЕСЦІ ЗА МЯЖЫ

ПРЭЗІДЕНТ КУБІЧЭК АФІЦЫЯЛЬНА ПРЫНЯЎ УЛАДУ

Н'Ю-ІОРК. — З Рыё дэ-Жанйро даносяць, што 31 студзеня Кубічэк афіцыяльна прыняў уладу як празідэнт Бразіліі.

СПРАВА ДАВЕР'Я ДЛА ЎЛАДЫ ІАРДАНІІ

ЛОНДАН. — Карэспандэнт агенцыі Райтэра даносіць з Амману, що ў сувязі з галасамі крытыкі некаторых дэпутаваных да парламента — прыхільнікаў багдатскаго блока, „прэм'ер Іарданіі Ріфаі паставіў справу давер'я. Ён сказаўў: „палітыка супрацоўніцтва з багдадскім блокам — гэта не наша палітыка". Становішча наша папіраюць усе арабскія дзяржавы.

У галасаванні Ріфаі атрымаў 34 галасы. Супроць яго ўладзе галасавала 3 дэпутаваных, а 3 устрымаліcь ад голасу.

БЕЛГРАД. — Югаславянская машыновая прамысловасць выпрадукавала ў прошлым годзе 1.700 грузавых аўтамашын і некалькі сот асабовых, а таксама некаторы лік аўтабусаў.

КАБУЛ. — В Кабулю падпісілась умова, на моцы якой Афганістан атрымае ад Совецкага Саюза доўгатэрміновы крэдыт.

ПАРЫЖ. — У Парыжы спусціўся амерыканскі лётчык, які думаў пераляцець на аднасільніковым самалёце адлеглацць Н'ю-Іорк — Каір. Аднак на 25 гадзінах лёту мусіў спусціцца. Надвар'е не адпавядала для лёту.

КЕЛЬЦЭ. — Ужо 28 студзеня экіпаж цэментоўні „Вежбіца" паведаміў аб заўчасным выкананні задач на месяц студзень.

РЫЕ-ДЭ-ЖАНЕЙРО. — У бразыльскай Палаце Дэпутатаў зложана праект пастановы аб часовай забароне экспорту мінералаў радыёактыўных.

Праект прадугледжвае нацыяналізацыю гандлю атамнай суравінай. Атамная суравіна — тор, уран і іншыя — пакуплялі ЗША.

З краіны

КРАКАЎ. — Аб заўчасным выкананні месячных задач па выдабыцці вугля, паведаміла капальня „Касцюшко-Нова" у Кракаўскім Вучальным Басейне.

Дзякуючы гэтаму да канца месяца дзяржаўная гаспадарка атрымала яшчэ 6 тысяч тон выдатнай якасці цэменту.

ПОЗНАНЬ. — У студзені гэтага года паўстала ў Велькапольшы 12 новых хат-тытальняў. Новыя хат-чытальні арганізавалі паміж іншымі члены сельска - гаспадарчых каапэратываў: Кашуты, Люсуўко. Лазіска, а таксама землеробы вёсак: Воля Лашчева, Голіна Велька і Ружново.

ВАРШАВА. — У першым годзе пяцігодкі Варшава атрымае 20 тысяч гатовых памяшканняў, пабудуецца таксама 22.500 памяшканняў у сырым стане.

Паўтара мільярда зл на кантрактацыйныя задаткі

Плантатары цукровых буракоў, льну канопляў, тытуню і др. прамысловых раслін, якія будуць сеяцца вясной, ужо цяпер атрымліваюць кантрактацыйныя задаткі, на якіх прызнана паўтара міліярда злотых. Трэсяя частка гэтых крадытаў прыпадае на плантатараў цукровых буракоў.

Задаткі гэтыя памогуць плантатарам у рэалізацыі кантракта, таму задатак дасягае высокай сумы — да 2 тысяч зл на 1 гектар плантацыі.

Напрыклад: плантатарам канопляў даецца 650 зл на кожны гэктар, плантатарам льну 400 зл, плантатарам алеістых раслін — ад 700—1.300 зл. Яшчэ большыя задаткі атрымаюць землеробы, якія будуць кантрактаваць тытунь, таму што вырошчванне яго патрабуе многа працы. Па падпісанні дагавора земляроб атрымае задатак 2.500 зл на кожны гектар, а па сцвярджэнні, ці плантацыя сапраўды засеяна — другія 2.500 зл.

СПОРТ

З АПОШНЯЙ ХВІЛІНЫ

Першае места і залатую медаль у хакейным розыгрышы атрымала каманда Совецкага Саюза, пасля перамогі над камандай Канады 2:0. Совецкія хакеісты не прайгралі ні аднаго спаткання.

У Беластоку адбываліся спатканні баскебольных каманд. Бралі ўдзел 4 каманды. АЗС (Беласток), АЗС (Ольштын), Спарта (Варшава), Будаўляныя (Пётркув). Першае места занялібаскетбалісты АЗС (Беласток), якія выігралі ўсе спатканні. Яны будуць удзельнічаць у фінальных разыгрышах за права уваходу у II-гую баксетбольную лігу.

Ці знаеце, што каманда валейбалістаў з Грудка прымае ўдзел у розыгрышы А-клясы нашага ваяводства. У склад А-клясы ўваходзіць 7 найлепшых каманд. Валейбалісты Грудка займаюць у сучасны момант шостае месца. Розыгрыш прадаўжаецца.

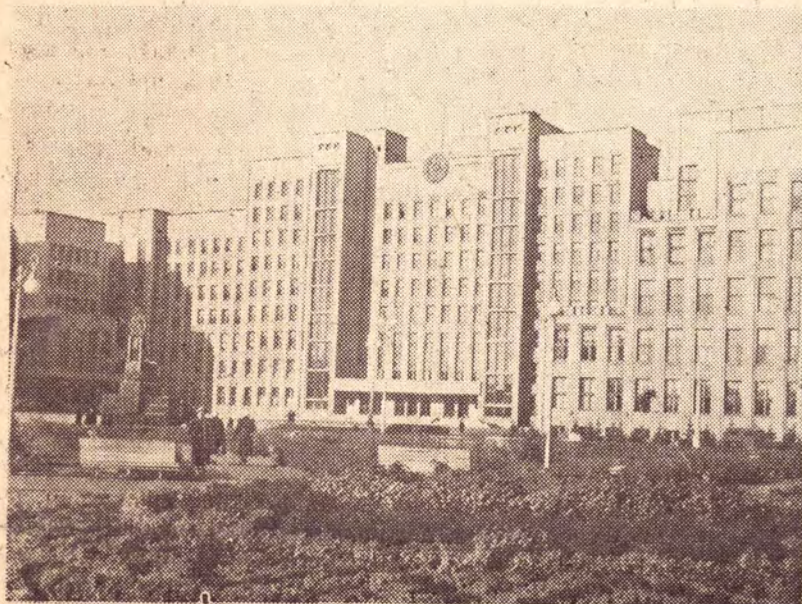

ПА СОВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

У НАШЫХ СУСЕДАЎ

Мала, вельмі мала мы ведаем ад працы і аб вялікіх дасягненнях беларускага народа. А 10-мільённы беларускі народ за паваенныя гады даканаў немалога „цуда". Падняўся з пажарышч спапяліўшых шырокую беларускую зямлю. Адбудаваў большасць гарадоў, ўзвёў з руін фабрыкі і калгасы. Ужо ў 1952 годзе на 50 працэнтаў у параўнанні з 1940 годам, павялічыў агульную прамысловую прадукцыю. Мінск, Віцебск, Гомель, Орша, Магілёў, Бабруйск — гарады, назвы якіх так добра знаёмыя з ваенным камюніке, гарады,

Дом Урада ў сталіцы Беларусі — Мінску.

ху чорнага фашысцкага нашэсця — цяпер вялікія, кіпучыя мірнай працай, прамысловыя цэнтры. Іх слядамі ідуць: Гродна, Пінск, Брэст, Новагрудак.

Дзякуючы братняй дапамозе Краіны Саветаў, БССР перамагла большасць ваенных знішчэнняў і з поспехам выконвае нялёгкую задачу адбу-

якія знаходзіліся на шлядовы як і значна ўжо цяпер разгорнутай, перабудовы разбураных і здэваставаных панскай Польшчай заходніх тэрыторыі.

Зразумела, што задач гэтых не выканаецца за бліжэйшыя 10, ці 15 год. Яшчэ цяпер сустрэнеш на Беларусі на палавіну спаленыя мястэчка, якія чакаюць сваёй чаргі на адбудову, яшчэ шматлікія цяжкасці мусіць перамагчы беларускі народ, але факты ўжо кажуць аб тым, што за час першай паваеннай пяцігодкі ў акругах новагрудскай, баранавіцкай, гродзенскай, маладзечанскай, брэсцкай —

У параўнанні з 1940 г. агульная прадукцыя гэтай часткі Беларусі ўзрасла ўдвае, прадукцыя электраэнэргіі ў 2,8 разы. У 1950 г. заходняя Беларусь, якая за панскай Польшчы была зусім пазбаўлена паважнейшай індустрыі) давала 18,3 прац. агульнай прамысловай прадукцыі БССР у тым ліку так каштоў-

развіваецца прамысловасць ныя вырабы, як станкі і сельскагаспадарчыя машыны.

НА БАЛОТАХ — СЕНАЖАЦЦІ, НА ЦАЛІНАХ — ПШАНІЧНЫЯ НІВЫ

Яшчэ некалькі гадоў таму назад прыгожая, ўсеяна азёрамі Новагрудчына была раздзеляна на малыя палеткі і вузкія палоскі, з якіх „толькі намалаціў, колькі пасеяў".

Цяпер на гэтых мясцінах — неабдымныя прасторы калгасных палёў, на якіх бурліць напружаная праца. На палях відаць многа навейшай тэхнікі, уздоўж дарогі гудзяць трактары. Дзякуючы дапамозе ўсходніх вобласцяў, крок за крокам знікае адсталасць заходняй часткі Беларусі; ўвесь народ супольнымі сіламі ліквідуе адсталасць — сумную спадчыну панскай Польшчы.

У канцы 1952 г. на Беларусі было 5.929 вялікіх калгасаў з таго 2.776 ў заходніх раёнах, 380 МТС — ў тым ліку амаль палавіна ў заходніх вобласцях.

У раёне Давыдгарадка ёсць калгасы якія ўжо ў 1953 г. сабралі ў сярэднім 12 цэнтнераў збожжа з 1 гектара (успомніце, што на гэтых тэрыторыях перад 1939 г. ураджай з 1 гектара вагаўся ў граніцах 8—9 цэнтнераў) Палескі селянін загублены даўней сярод неабдымных палескіх балот, цярпеў голад і галечу, адзінока змагаючыся з жагутнай стыхіяй пераканаўся, што балоты, якія ён праклінаў, могуць стацца дзякуючы ўсемагутнасці людскога розуму, багаццем. Ужо ў 1952 г. асушана тут 100 тыс. гектараў, пабудавана шматлікую сетку каналаў між іншым на працягў 7 месяцаў пабудавана

У зале чытальні Дзяржайнай Беларускай Бібліятэкі у Мінску

202 кіламетравы канал, які злучае Буг з Прыпяццю — гэта значыць і з Дняпром.

КВІТНЕЕ НАВУКА, КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА

Шмат пэрыпетыяў спадарожнічала заснаванню першай вышэйшай навучальнай установы на заходняй Беларусі. Прафесары, прыехаўшыя туды ў 1940 годзе з Мінска, ніяк не маглі скамплетаваць калектыва слухачоў. Нехапала моладзі з сярэдняй адукацыяй. 80 працэнтаў усяго насельніцтва — непісьменныя. Ужо ў 1950 г. ў заходніх вобласцях было 5 вышэйшых навучальных установ — м. інш.: у Гродне, Пінску, Баранавічах. Беларускімі студэнтамі запоўніліся ўніверсітэты не толькі рэспублікі, але таксама Масквы і Ленінграда.

Прыкладам вялікага росквіту навукі, можа быць забытая даўней вёска Глухавічы, ў якой калісь жыў Якуб Колас. За совецкай улады з вёскі гэтай выйшла 11 лекараў, 36 настаўнікаў, 31 тэхнікаў, а дя 50 юнакоў і дзяўчат яшчэ вучыцца цяпер у Мінску і Маскве.

На тэрыторыі заходняй Беларусі налічваецца 4.200 школ, 3.000 бібліятэк, амаль 400 рухомых і сталых кіноўстановак.

Б. Г.

Дом вялікага польскага паэта

Старадаўні беларускі горад Новагрудак ніколі не сустракаў так многа гасцей. Сюды, на радзіму вялікага польскага пісьменніка Адама Міцкевіча прыязджаюць людзі з розных канцоў Совецкага Саюза і з многіх замежных краін, каб ушанаваць светлую памяць вялікага польскага паэта.

Адкрыты да 100-годдзя з дня смерці паэта Дом - Музей Адама Міцкевіча ўжо наведала звыш 10 тысяч экскурсантаў.

ЗЯЗЮЛЕНЬКА

ЯНКА БРЫЛЬ

Першая ноч была сырая пасля дажджу і, вельмі дарэчы цёмная. Праз краты на вокнах нашага лагера было чуваць, як безупынна сакаталі конікі і над мокрымі бабкамі жыта ля брукаванай дарогі сумна шумелі бярозы.

Лагер — звычайны дом, высока абгароджаны калючым дротам стаяў на водшыбе завадскога пасёлка Нойштадт. Вахманы жылі ў наступным доме. Па некалькі разоў на ноч яны прыходзілі правяраць наш сон, не цалкам давяраючы дратам, завале на дзвярах і кратам.

Над заводам у хмарнае неба ўздымаўся магутны комін. Няспынны і чорны подых яго здаваўся мне дыханнем нашых збалелых, замучаных працай грудзей. Мы ненавідзелі ўсё тут — і краты на вокнах, і нашых канвойных, і вечны дым, і ўласніка завода Кумбіра з усёй яго пузатай К°.

Дрыжачымі ад хвалявання рукамі апоўначы мы пааддзіралі з гваздоў, паразгіналі іржавыя штабы кратаў... прапаўзлі пад дратамі ў зялёны і ресны бульбянік...

Не ўсе, а толькі ўтрох. З трыццаці нашых сяброў большасць спала, а хто прачнуўся, пакуль мы распраўляліся з жалезам, той ці маўчаў, ці жадаў нам шчаслівай дарогі, ці ў голас баяўся...

Наіўна асцярожныя, мы перайшлі дарогу задам, як мядзьведзі, а потым павярнуліся на ўсход. Шарахцелі іржышчам, брылі па свежых ролях, па моры соннага калосся ярыны. Ішлі шпарка, устрымліваючыся, каб не бегчы, прапускалі праз пальцы і зрывалі вільготныя пшанічныя каласы і нават ціха, гулліва іржалі...

З таго часу мы сталі начнымі людзьмі.

Зоркі вялі нас на ўсход Вясковыя хлопцы, мы былі

дрэннымі астраномамі. Ва ўсёй мігатлівай жарстве, што асыпала нашу высокую столь, мы пазнавалі перш за ўсё Вялікую Мядзьведзіцу. Яна была ў нас заўсёды па левай руцэ, а трошкі правей ад Зараніцы быў родны наднёманскі край. Туды цягнула нас, як цягне стрэлку компаса на поўнач.

...Дзясятай ночы мы прабіраліся па абшары памешчыцкай бульбы. Ішлі амаль да пояса мокрыя; ногі спатыкаліся на барознах, блыталіся ў густым бульбяніку і непрыемна нылі пад каленьмі. У грудзях таксама нешта балюча ныла — ці то з сярэдзіны, ці зверху. Цярплівасці мыназапасілі нямала, але ўсё-ж час ад часу хацелася крыкнуць: „А ліха-ж вам з вашаю бульбай, праклятыя юнкеры!..."

Досьвіткам напаткалі на ўскраіне лесу нейкую самотную адрыну, а ля яе вялізны, шэры стог старой саломы Спакуса была вялікая. Каторы ўжо дзень мы то моклі ў кустах пад дажджом, то ад зямлі нацягваліся холадам. Асцярожна і з таго боку, дзе стог амаль упрытык туліўся да сцяны адрыны, мы залезлі на саламяную вышыню, выграблі бярлогу і леглі. Мікола, як заўсёды, забяспечыў маскіроўку. Пасля ён прытуліўся да мяне і, засынаючы, я чуў ягоны шэпт і адчуваў шчасліва роднае сяброўскае цяпло.

П. ў н. н

Лепшае жыццё

Ля шашы, якая бяжыць з Беластоку да Бельска ляжыць сяло Храболы. Ідучы шашою да сяла, ўжо за паваротам на ўзгорку можна ўбачыць новыя, прасторныя, гаспадарчыя пабудовы, якія стаяць ля маленькай рэчкі ў канцы сяла. Гэта ўласнасць сельскагаспадарчага кааператыва.

Старшыню сельскагаспадарчага калектыва — Мікалая Хількевіча мы сустрэлі ў клуні. Праз, спрацаваныя пальцы ён прапускаў струпах, якія віднеюцца ў вёсцы мень, урадлівага зурна.

— Бачыце — сказаў ён з радасцю на твары — у гэтым годзе маем вялікі, небывалы ў нас дагэтуль ураджай.

— Ну штож, бацька, — звярнуўся да Хількевіча Кастусь Коршак — старшыня кантрольнае камісіі сельскагаспадарчага кааператыва, — трэба сённі на пасяджэнні праўлення абмеркаваць справу ўрачыстага падзелу нашых даходаў.

Мы здзіўленыя, паглядзелі на Коршака, бо ён выглядае старэй ад Хількевіча, аднак называе яго бацькам.

— Так мяне ўжо называюць у вёсцы — з усмешкай сказаў Хількевіч. Адкуль гэтая назва ўзялася — не ведаю — дадаў раскладаючы рукі. У вёсцы ёсць старэйшыя ад мяне, аднак і яны называюць мяне бацькам.

ЦЯЖКІЯ ПАЧАТКІ

Некалькі лет назад, Храболы былі бадай найбольш адсталаю вёскаю ў ваяводстве. Маленькія, нізенькія, паўраставшыя ў зямлю хаткі! малыя, вузенькія вокна, праз якія глядзелі ў свет брудныя, апранутыя ў лахманікі дзеці, з так вузкім паняццем аб незнаным свеце, колькі яго мясцілася ў гэтых маленькіх акенцах.

Вясною цяжка было дайсці да Храбол па размоклай, балоцістай дарозе. Нават дзяўчыны з другіх вёсак не хацелі да Храбол выходзіць замуж; гаварылі што свет там забіты дашчкамі.

Так было калісь! А як цяпер?

Сельскагаспадарчы кааператыў сяляне з Храбол заложылі ў 1950 г. Кулакі падгаворвалі сялян, каб не ўступагі ў „калгас", бо будзе ў ім вельмі цяжкае жыццё, што большую частку пладоў забярэ ўлада, а сялянам зусім мала астанецца, што ў „калгасе" трэба працаваць па загадах, так, як у салдатах і г. д.

Аднак большасць храбольскіх сялян, — не паслухала варожай прапаганды і прыступіла да сельскагаспадарчага кааператыва.

— Цяжкія гэта былі пачаткі — успамінае старшыня — Мікалай Хількевіч. — Зямля ў нас не вельмі добрая. Больш — 5 і 6 клясы.

Пшаніцу ніхто ў нас дагэтуль не сеяў, бо не радзіла на нашай зямлі.

Пасьба ў Храболах ў 80 прац. была заросшая лазовымі ды ракітавымі карчамі.

Сенамаць была захвашаная, балацістая і толькі ў 50 прац. надавалася да касьбы. Другія 50 прац. аставаліся не скошанымі купамі.

Пасля залажэння сельскагаспадарчага кааператыва, сяляне ў першую чаргу парашылі асушыць балота і ачысціць яго з карчоў.

ў працы гэтай сялянам памагла родная ўлада.

Дзяржаўная Машынная Станцыя ў Бельску прыслала да Храбол два цягнікі, пры дапамозе якіх было ачышчана пастбішча і сенажаць.

Гуд працуючых цягнікоў напалохаў чараду кароў, якая неаподаль пасвілась. Стары барадаты дзед-пастух, праклінаў у духу, на чым свет стаіць, трактарыста — рыжавалосага з задзёрнутым носікам смельчака, які парушыў адвечны спакой і манатоннасць пасьбы.

Ачышчаны з пнёў і карчоў вялікі абшар балот, зааралі і засеялі травой.

У жнівені вырасла там прыгожае, сачыстае сена, якога дагэтуль ніхто ў Храболах не бачыў.

Сяляне атрымалі па 60 цэнтнераў сена з гектара.

Такім чынам члены сельскагаспадарчага кааператыва загаспадаравалі 50 гектараў балот.

У мінулым годзе атрымалі яны з гэтых 50 гектараў — 2.800 сэнтнераў сена. Дазволіць ім гэта пашырыць жывёлагадоўлю.

Калі храбольскія сяляне гаспадарылі па адным, то не збіралі з гектара болш сямі цэнтнераў жыта.

У 1950 годзе калектыўная праца ў полі дала ім 11 цэнтнераў жыта, а ў наступным годзе 12.5 цэнтнераў.

У 1952 годзе, першы раз у падзеях Храбол — пасеяна пшаніцу. Атрымана яе па 16,5 цэнтнераў з гектара. Вышла на яву, што пры застасаванні сучаснай управы зямлі і на храбольскам полі можа расці пшаніца.

Выходзіў Хількевіч у поле і песціў вачыма „ўрэхі" „жоўтае золата" (так назвалі пшаніцу), якое ад падмухаў цёплага летняга ветру калысалася нібы мора.

РАСЦЕ ДАБРАБЫТ

Аграном Дзяржаўнай Машыннай Станцыі гаварыў, што на храбольскай зямлі могуць расці таксама і буракі, якія павялічаць малочнасць кароў.

У 1952 годзе пасаджана буракі і атрымана 200 цэнтнераў з гектара. Дапамога аграноma прычынілася да таго, што члены сельскагаспадарчага кааператыва заўсёды ў пору ураблюць зямлю, і ўраджай з году ў год павялічваецца.

У 1952 годзе члены сельскагаспадарчага кааператыва атрымалі з гектара 14,5 ц., жыта, 16,5 ц. пшаніцы і 14 ц. аўса.

Аграном гаварыў, што пры застасаванні крыжовай сяўбы, можна атрымаць яшчэ выдатнейшы ураджай.

У 1953 годзе метад гэты быў застасаваны пры сяўбе пшаніцы. Атрымана яе 22 ц. з гектара. Члены сельскагаспадарчага кааператыва, парашылі ў будучыні часцей стасаваць крыжовую сяўбу.

Разам з ростам ураджая павялічваўся падзельны даход членаў сельскагаспадарчага кааператыва, а жыццё іх ляпшэла, багацела. У 1951 г. на адзін працадзень прыпадала 5 зл, ў наступным годзе 11 зл, а ў 1953 г. — 23 зл.

Найбольш працаднёў ў 1953 г. мела сям'я Івана Тлівы, бо аж 868. Іван Тліва атрымаў з падзелу 16 ц. жыта, 6,5 ц. пшаніцы, 4,5 ц. аўса, 86 ц. бульбы, 12 ц. буракоў, 40 ц. сена і 32 ц. саломы.

Сям'я Івана Тлівы жыве цяпер багата. Няма такога дня каб жонка Івана Тлівы не ўкінула ў гаршок кавалак мяса. Іван купіў радыё, новыя мэблі і жыве прыпяваючы.

Так сама жывуць і другія сяляне ў Храболах.

Сельскагаспадарчы кааператыў з года ў год усё больш разбудоўваецца. Пабудавана новыя прасторныя хлявы для каней, кароў і свіней прасторную клуню і вялікі шпіхер. У гэтым годзе пабудуюць гараж і кузьню.

У ДРУЖБЕ СІЛА

Таксама з года ў год павялічваецца інвентнр сельскагаспадарчага кааператыва. Члены кааператыва маюць 28 кароў, 11 ялошак, 19 цялят, 26 коней, 67 свіней і 80 авец. Маюць уласны аўтамабіль маркі ЗІС-5, 3 рухавікі, 3 касілкі, 2 сеялкі, малатарню. Маюць уласную воўначасальню і млын, якія даюць членам сельскагаспадарчага кааператыва 40 тысяч зл дахода ў год.

Вечарэла. У хатах засвяціліі электрычнасць.

— Ну, што-ж — сказаў Іван Тліва — пойдзем паслухаем, як абмяркоўваюць на пасяджэнні праўлення калектыва справу урачыстага падзелу дахода.

Мы вышлі з Іванам на вуліцу. Дзьмуў сцюдзённы калючы вецер. Снег скрыпеў пад нагамі. У сельскай хаце чытальні было цёпла і шумна. На пасяджэнне прышлі не адны члены праўлення. Прышлі партыйныя і безпартыйныя актывісты, прышоў нават Юзэф Капэля — селянін суседняга сяла, які дагэтуль гаспадаруе аднаасобна. Капэлю вельмі цікавіла як падзеляць даход паміж тых членаў кааператыва, якія ў рабочы час хварэлі і не працавалі.

— Прапаную — сказаў, Алёша Хількевіч — брыгадзір па жывёлагадоўлі — каб тым хто хварэў і не хадзіў да працы — не залічваць працаднёў. Некалькі дзён я таксама недамагаў, але да працы прыходзіў.

— Хвароба хваробе не роўна — перабіў яго Кастусь Коршак. Напрыклад выпадак з Сцёпаю Беляхом, якому ўвосень пры капанні бульбы машына зламала ногу. Ён-жа некалькі месяцаў не будзе хадзіць да працы, а мы можам яго пакрыўдзіць? — Мы працуем калектыўна, і Сцёпка Белях з'яўляецца членам нашай вялікай сям'і, таму мы павінны памагчы яму. Прапаную — гаварыў далей Кастусь:

— Сцёпку залічыць працадні ў 100 прац., а тым што хварэлі праз некалькі дзён у 75 прац.

Усе падтрымалі прапанову Кастуся.

— Бачу — сказаў падымаючыся ўсхваляванны Юзэф Капэля — што вельмі дружнае жыццё ў вашым калектыве і таму вясною папрашу вас каб прынялі мяне ў сваю сям'ю.

В. Баршчэўскі

Сумесна з развіццём сельскагаспадарчых кааператываў, расце дабрабыт сялян згуртаваных у кааператывах. Побач прасторных забудаванняў вырастаюць новыя выгодныя дамы ў якія пераносяцца са старэнькіх і малых хацінак члены сельскагаспадарчых кааператываў.

На здымку: У сельскагаспадарчым кааператыве ў Райску (павет Бельск) будуецца штораз больш новых дамоў.

Фота — Зарэмба

Члены сельскагаспадарчага кааператыва вывозяць з хлява гной у поле. *Фота — Лясоцкі*

Новы гурток на культываванню сенажаці

Сяляне з вёскі Леўкі ў бельскім павеце нядаўна зарганізавалі гурток па культываванню сенажаці. У гурток уступіла 29 сялян. На старшыню гуртка яны выбралі Тыматэуша Іванюка.

Вясною члены гуртка прыступяць да працы ў загаспадараванні 21 гектараў балот.

В. КІРЫЛЮК
карэспандэнт

2.500.000 папяросаў скурываюць штодзённа жыхары Беласточчыны

Найбольш папулярнымі папяросамі на Бяласточчыне з'яўляюцца „Спорты" і „Гевонты". Штодзённа курцы нашага ваяводства скурываюць 2.300 кілг. папяросаў. У пералічэнні на штукі выходзіць што гэта раўняецца 2.500.000 папяросаў. Гаворачы аб папяросах трэба сказаць, што ў гэтым годзе будуць прадавацца новыя гатункі папяросаў. Будуць гэта папяросы маркі „Капітан" і „Альбатрос".

Участак доследаў у Зубаве

Вучні Пачатковай Беларускай Школы ў Зубаве ў бельскім павеце, ад 1952 г. вядуць на сваім паказовым 0,5 гектаровым участку, доследы з бульбай , званай „тапінамбургам".

Гэтая бульба дае надзвычай вялікі ураджай, як самых клубняў, так і зялёнай масы.

Практыка выказвае, што гэтая бульба з'яўляецца вельмі добрым кармом кароў, таму што павялічвае іх малочнасць.

Насення „тапінамбурга" вучні маюць пад дастаткам і прадаюць яго па 1 злоты 50 грошы за кілаграм, з далічкай расходаў перасылкі. Апрача бульбы, вучні на сваім доследчым участку вырасцілі ўраллівую раннюю кукурузу, розныя гатункі конскага зуба, сланечніка, рэпы, памідораў, дыняў і насенні некаторых траў.

З зубаўскай школы павінны ўзяць прыклад другія школы і закладаць у сябе доследчыя участкі. Тым што захочуць залажыць доследчыя участкі, вучні з Зубава насенне за адпаведняй заплатай перашлюць поштай.

Добрай працаю на сваіх доследчых участках, школьная дзетвара і настаўнікі павінны прычыніцца да выканання задач 5-гадовага плана.

НЕСТАР ПЕРАВОЙ
карэспандэнт

Ці быў пачатак свету і ці будзе яго канец

Як паўстаў свет? Гэтае пытанне заўсёды цікавіла чалавека. Назірая, як з рук майстроў выходзяць розныя рэчы — новыя сеці, сякеры, хаты людзі прывыклі думаць, што ўсё навокал хтосьць стварыў. Быў створаны калісьць і сусьвет. Але стварыць велізарную Зямлю і нябесныя свяціла — не ў магчымасцях чалавека. Таму людзі пачалі думаць, што свет створаны якойсьці магутнай, нябачнай істотай.

Нашыя даўнія продкі ведалі толькі невялікі кусок свету, каторы яны бачылі сваімі вачыма. Для іх ён канчаўся там, дзе блакітны небасхіл сутыкаўся з зямлёй Людзі не ведалі законаў прыроды, не умелі падпарадкаваць сабе яе стыхійную магутнасць, шматлікія з'явы прыроды палохалі чалавека, наносілі жах яго выабражэнню. Чаму бывае дождж і грыміць гром? Чаму часамі дзьме ўраганны вецер, або хвалюецца зямля? — ўсё гэта было загадкай.

Не разумеючы гэтага, што дзеецца ў прыродзе, нашыя продкі абаготваралі яе сілы, надавалі ёй незвычайныя ўласцівасці. Яны думалі што свет напоўнены мноствам добрых і злых духаў, ад каторых залежаць з'явы прыроды. Самым магутнейшым лічыўся той, каторы стварыў усё навокал нас.

У розных народаў, у адпаведнасці да ўмоў іх жыцця, склаліся самыя разнастайныя легенды аб стварэнні свету. Некаторыя з гэтых легенд пазней былі запісаны ў рэлігійныя кніжкі. Напрыклад у біблії — „свяцейшай" кнізе хрысціянскай рэлігіі — расказваецца: што цэлы свет быў створанны богам за шэсць дзён. Адбылося гэта яко-бы не вельмі даўно —ля сямі з палавінай тысяч гадоў таму назад. Падобны апавяданні аб стварэнні свету існуюць да сучаснасці яшчэ ў мусульман, буддыстаў і іншых рэлігіях.

У евангеліі гаворыцца аб тым, што прыдзе дзень калі „сонца згасне, а месяц не дасць свайго света і зоркі па падаюць з неба". На падставе гэтага ўсялякія чараўнікі і ашуканцы шмат разоў прапанавалі „канец свету".

А што гаворыць нам навука аб „пачатку" і „канцы" свету? Вывучэнне прыроды паказвае, што ўсё навокал вучоныя знайшлі бяспрэчныя доказы, што Зямля існуе нас з часам змяняецца. Адны змены праходзяць хутка, амаль на нашых вачах. Іншыя болш паступова — на працягу доўгіх гадоў. Ёсць у прыродзе і такія змены, якія нельга заўважыць на працягу ўсяго чалавечага жыцця. Мы не можам напрыклад заўважыць як змяняюцца з часам горныя хрыбты. У рэчаістнасці-ж за многія тысячы гадоў выгляд гор непазнавальна змяняецца.

Не застаюцца нязменнымі і нябесныя целы. Кожнае з іх мае сваю гісторыю: калісьці яна узнікла і прыдзе час, пто знікне.

Вывучаючы прошласць Зямлі і іншых нябесных цел, мі доказы, што Зямля існуе ўжо некалькі тысяч мілёнаў гадоў; яшчэ старэйшым з'яўляецца сонца. А быў час, калі не існавалі ні Зямля, ні сонца.

Аднак ніадно нябеснае цела не ўзнікла і не можа узнікнуць якімсь цудоўным чынам, па загаду невядомага бажаства.

Наша зямля, напрыклад, „нарадзілася" з велізарнага воблака, касмічнага пылу і газу, які акружаў калісьці, у вельмі глыбокай прошласці, сонца. Паўстанне зямлі адбылося натуральным шляхам, згодна з законамі прыроды, і працэс гэты цягнуўся доўгія мільёны гадоў.

Узнікшы, зямля не заставалася ў нязменным стане. На ёй праходзілі і праходзяць безупынныя змены.

Такім чынам ніадно нябеснае цела Сусвету не вечнае. Зорачныя сыстэмы, асобныя зоркі, планеты — усе яны мелі пачатак і будуць мець канец. Аднак гэтага нельга сказаць аб усім Сусвеце, і вось чаму.

У прошласці, калі паўставалі легенды аб стварэнні свету, людзі думалі, што наша зямля — гэта самае галоўнае цела Сусвету, у цэнтры якога яна знаходзіцца.

Зоркі-ж і інныя нябесныя целы здаваліся толькі каганцамі прымацаванымі да хрустальнага схілу неба акружаючага Зямлю.

Навука адкінула гэтыя наіўныя пярэчачыя рэчаістнасці, падачы.

Кожная з зорак, каторыя мы бачым у ясную ноч, у сапраўднасці — велізарнае палаючае нябеснае цела, падобнае Сонцу.

У параўнанні з імі наша Зямля — зусім невялічкае нябеснае цела.

Вывучаючы Сусвет, вучоныя не знаходзяць яго граніц, таму што ён бясконцы. Углыбляючыся пры дапамозе тэлескопаў усё далей і далей у прасторы акружаючага нас зорнага свету, астраномы адкрываюць усё новыя і новыя сістэмы зорак.

І няма чаму дзівіцца. Нават калі дапусцім, што Сусвет дзесьці там мае сваю мяжу, свой ускрай, тадыж адразу ўзнікае пытанне: а што-ж знаходзіцца за гэтай мяжой?

Вывучаючы прыроду навука дашла да другага, вельмі важнага вываду: якія-б не назіраліся змены у наваколь- ным свеце, матэрыю з якой пабудаваны целы прыроды, ніколі нельга ні стварыць, ні знішчыць. Гэта вялікі, абса-

У гэтым цудоўным гмаху знаходзіцца Беларускі Політэхнічны Інстытут імя Сталіна ў Мінску: Што год сцены Інстытута пакідаюць шматлікія кадры беларускай тэхнічнай інтэлігенцыі.

Навуковая хроніка

Паніжаную тэмпературу да 250°С можна ўтрымоўваць унутры дзейніючага рэактара ядровай энергіі, пры дапамозе адпавнднай халадзільнай машыны з цякучым гэлем.

Гэтая тэмпература з'яўляецца неабходнай для праведзення доследаў над дзейнічаннем праменнявання на розныя прадметы і жывыя арганізмы.

*

У Злучаных Штатах Амерыкі будзе зроблена канструкцыя „кешанёвага" рэактара ядровай энергіі. Размеры яго наступныя: вышыня 1,5 мтр. дыяметр — 1 мтр.

Карыстаць з яго булуць пры урухамленні самалёта, які будзе мець сілу цягі да 22.500 клг. Трэба памятаць, што сіла цягі ў мінулым даходзіла да некалькіх тысяч кг.

Пры ўжыцці падатных 2-х матораў аб сумеснай цязе 45.000 кг. самалёт вагай 100 тон, будзе развіваць хуткасць надгукавую, на вышыні да 20-ці км над зямлёй.

ПАРАДЫ гаспадарам

Як прыепяшыць ўсходжасць зярнят кукурузы

У перыяд падрыхтоўкі да сяўбы кукурузы застаецца вельмі важным абмежаванны час паміж абмалотам і высевам зярнят (5—10 дзён), таму што абмалочваць кукурузу загадзя нельга, з прычыны рызыка папсуцця зярнят. Апрача гэтага вынікі аналізу зярнят, праведзенага кантрольна - насеннай лабараторыяй, часта ўжо не будуць адпавядаць фактычнай якасці зярнят з той прычыны што толькі для праведзення аналізу па стандартнаму мэтаду патрабуецца да 7 сутак.

Доследы навуковага супрацоўніка Усесаюзнага, Навукова - Доследчага Інстытута Кормаў, М. А. Філімонава, праведзеныя ў 1955 годзе, паказалі што, можна значна прыспяшыць акрэсленне ўсходжасці зярнят. Распрацованы ім мэтад заключаецца ў наступным:

Адлічваюць ад абразцоў 4 пробы зярнят (па 100 зярнят ў кожнай пробе), каторыя заліваюць вадою, папярэдне нагрэтай да тэмпературы 40 градусаў і на працяг двух гадзін замочваюць вадою, падтрымліваючы яе тэмпературу ў межах 38—40 градусаў. Цераз 2 гадзіны у зярнят зрэзваюць вострай брытвай або лязам бяспечнай брытвы кончыкі зародкаў.

Злева зубападобная кукуруза, справа — крамяністая. Угары — ад зародкавага боку, ўнізе — ад боку, супроцьлеглага зародку. Лініяй паказаны месцы зрэзвання зародка. Робяць гэта так: насенне кукурузы кладуць на кусок кардону, шчыльнай паперы, роўнай фанеры на дошчачку зарадковым бокам уніз; прыціскаючы ўказальным пальцам левай рукі, а правай робяць вертыкальны зрэз кончыка зародка, не зрэзваючы абалонкі сумежнай з зародкам. Потым здзіраюць абалонку з усяго зародка і зярняты зноў заліваюць свежай цёплай вадою, мочачы іх на працязе 4 гадз. пры тэмпературы 38—40 градусаў. Пасля замочвання ваду адліваюць, а зярняты размяшчаюць у раслінна - гадаўляных (чарках або блюдзечках) зародкамі ўгору на моцна вільготнай фільтравальнай паперы, складзенай у некалькі слаявін.

Зярняты можна размяшчаць зародкамі угору таксама на паверхні нармальна вільготнага пяску. Расліна - гадоўлянае памешканне ад верху прыкрываюць дашкамі, але не вельмі шчыльна, каб даць доступ для паветра.

Насенне прарошчваюць пры тэмпературы 35—38 градусаў цяпла на працязе 16 — 17 гадз. не дапускаючы да лішкі вільгаці, або перасыхання.

Пасля такога прарошчвання да усходжых зярнят залічваюцца яшчэ і тыя, каторыя маюць добра бачныя, буйныя карэнчыкі і сцяблінкі (без нейкіх прыкмет гніцця) або бачная сцяблінка, а замест карэнчыка — прыкметнае ўздуццё, паўстаўшае ў выніку задужага зрэзання зародка.

Насенні аб паніжанай энэргіі прарастання маюць вырастаючы карэнчык і бачную але не прароcшую сцяблінку (без прыкмет гніцця).

Прыкметай нізкаякаснасці зерняў пасля прарошчвання з'яўляецца таксама кіславатанепрыемны пах, асабліва заўважальны пасля ускрыцця дашкоў расління - гадаўляных памешканняў.

Вылічэнне працэнта ўсходжасці насення кукурузы пры такім мэтадзе праводзіцца звычайным парадкам: як сярэдняя арыфметычная вынікаў прарошчвання чатырох проб. У выпадку неабходнасці лік проб можна скараціць да двух.

„Каляндар калгасніка"
1956 г.

НОВЫЯ КНІГІ

І. С. Шклоўскі
РАДЫЕАСТРАНОМІЯ

Папулярны падручнік аб навейшай і буйна развіваўшайся ў апошнія гады навуцы — радыёастраноміі, якая знаходзіцца ў сувязі з такімі навукамі як — радыёфізыка і тэарэтычная фізыка.

Кніжка прадназначана для чытачоў з рознымі кваліфікацыямі. 269 старонак. — Цана 5,45 зл.

Інж. Б. Е. Архангельскі А. С. Беляеў, Т. А. Сенкевіч,
ТРАКТАРЫ КД — 35 і КПД — 35.

Вельмі патрэбны падручнік у недалёкай веснавой падрыхтоўцы. Апісваюцца там правілы прыёмкі, аб'ездкі, кіравання і догляду за трактарам Ёсць там шмат парад ўсіх магчымых дэфектаў, а таксама каталог запасных часцей з мі. 552 старонак, цана 15,90 зл.

Чытаючы рускія і беларускія кніжкі, вельмі будзе Вам патрэбны „Палітэхнічны слаўнік" састаўлены інж. В. І. Дадоўскім і Г. І. Залуцкім. 725 старон. Цана 18,50 зл.

Шматлікіх пераважна маладых чытачоў будзе цікавіць авіяцыя. Раім тады ім прачытаць Н. Спірына — „Запіскі авіятара", ў якіх знойдуць нарысы аб развіцці рускай авіяцыі — 142 стар. 3,25 зл. А таксама аповесці, апавяданні і казкі Алеся Якімовіча. „Арляняты", старонак 466, цана 9 зл.

Паветраныя аўтабусы над Масквой

МАСКВА. Ад грамадзянскага аэрадрома у Внукаве, якое знаходзіцца 30 км. ад Масквы да Манежнай Плошчы у цэнтры Масквы ужо у хуткім часе пачнуць курсаваць гэлікаптэры. „Такія паветраныя аўтобусы" на працягу 8 да 9 мінут перавязуць пасажэраў з цэнтра горада на аэрадром і ў паваротную сторану.

Апрача пасажырскіх гэлікаптэраў пачнуць курсаваць таксама паштовыя. Будуць яны дастаўляць з аэрадрома і на аэрадром пільныя перасылкі.

Гэлікаптэры будуць апускацца на дах новага паштавога будынку. Галоўнай паштовай установы, які цяпер яшчэ будуецца.

Што можа зрабіць кніжка...

Кніжка, гэта крыніца з якой цячэ для нас найкаштаўнейшы скарб — веда.

— Прачытайце старонку адну, другую, і будзеце ведаць як выхоўваць дзяцей, каб яны былі здаровыя, вясёлыя і выраслі на добрых людзей.

Так гаварыла да сваіх сябровак Савіцкая Яўгеня — загадчыца біблятэчнага пункта ў Грудку.

Савіцкая памятлівая і добра апавядае. Усё пачалося 11 снежня 1953 г.

Арганізаваўся тады 4 этап Чытальнага Конкурса. Што было рабіць у доўгія, зімовыя вечары ў ціхім мястэчку? І некаторыя пераважна жанчыны пачалі збірацца — чытаць і слухаць кніжку. Якая-ж цікавая яна была!

Чыталі „Жніва" Нікалаевай, „Ул'яну" Крашэўскага, „Анну і яе сям'ю" Шпэтавай, „Паднятую цаліну" Шолахава і іншыя.

Адгэтуль збіраліся кожны вечар і не толькі маладыя дзяўчаты, але і такія як Грыко Яўдакія, Грыцук Ольга, Гайдук Надзя, якім ужо над семмдзесят.

Аднойчы, перад 8-мым сакавіка нехта сказаў: „Слухайце бабы ці гэта мы на сваё свята нічога не зробім — ніякай акадэміі?" — „Пацумайце бабы!".

Усе згадзіліся вельмі ахвотна з прапановай зарганізавання акадэміі.

Успомнілі старадаўнія песні (справай гэтай занялася Мушынская Ніна), зарганізавалі хор.

— Вы думаеце што гэта лёгка было — расказвае Савіцкая — не, не лёгка! Трэба было вучыць хор, а дапамогі ніхто не даваў. Але вось так было: „ты Надзя тонка спявай, а ты Ніна грубей ".

Першы раз выступілі са сваім рэпертуарам у роднай вёсцы. Акадэмія ўсім вельмі спадабалася.

Спявалі „Чаромху", „Калінку", „Сонца скрылась за гарою", „Над палямі, над чыстымі" і беларускую „Ой баліць мне галованька" і на канец частушкі аб жыцці пад панскім ярмом, якія прыдумала Мушынская.

— Глянце — гаварылі — не згорш спяваюць.

Мы паехалі — гаворыць далей Савіцкая — на павятовы агляд калектываў мастацкай самадзейнасці, дзе занялі першае месца і атрымалі ўзнагароду — гармонію, дзьве скрыпкі, Мушынская за частушкі атрымала кніжкі. Кніжную ўзнагароду атрымаў таксама Нікалай Праскуракоў, які памагаў пры падрыхтоўцы да агляду.

Цяпер ужо Марыя Варакса і ёй падобныя не гаварылі, што мы сходзімся на „плёткі".

Гурток самадзейнасці у Грудку на выступленнях у Белавежы.

мне пра гэта расказывае...
(Фото — „Ніва", І. Верас

У далейшым самадзейны калектыў у Грудку ездзіў і выступаў: у Беластоку, Олецку, Любліне, Вроцлаве і другіх гарадах.

Аднак найбольш радаснай і вялікай хвілінай у жыцці самадзейнага калектыва з Грудка з'явілася іх выступленне на Пятым Сусветным Фестівалі Моладзі і Студэнтаў у Варшаве.

Нягледзячы на шмат працы ў полі паехалі ўсе. І ужо ў першы вечар звінела ў Парку Агрыколі „Рабінушка"; „Частушкі" і беларускія песні.

Немагчыма рассказаць пра сотні самых рознастайных спатканняў, гутарак, канцэртаў матчаў. Нельга забыць манстрацыяй моладзі ўсяго свету за мір, дружбу і шчасце народаў. — ў захап што ўсё гэта было вялікай дзе ленні, гаворыць Савіцкая.

— Ідуць — прадаўжае — негры, амерыканцы, італьянцы, англійцы — і ўсе крычаць — „бум — бум — не" — абнімаюцца і цалуюцца.

* * *

Доўга яшчэ мы гутарылі з Савіцкай. А потым я усёй час думаў пра тое, якую вялікую змену, колькі новых думак, коллкі ўсяго прыгожага можа зрабіць у вёсцы добрая кніжка...

І. ВЕРАС

З ГАДАВІНЫ СУСВЕТНАГА СОВЕТА МІРУ

Моцарт — вялікі геній музыкі

27 студзеня г. г. мінула 200 гадоў ад дня нараджэння геніяльнага аўстрыяцкага кампазітара Вальфганга Амадэя Моцарта.

У гісторыі не сустракаецца такой другай бліскучай кар'еры, якой праславіўся кампазітар.

Няма другога прыкладу так ранняй духовай спелісці і развіцця таленту.

У восьмым годзе жыцця напісаў Моцарт сімфонію, а маючы 12 год — сваю першую оперу „Прытворная наіўнасць".

Чатырнаццацігадовы юнак карустаўся ўжо сусветнай славай і быў нават выбраны ў члены філарманічнай акадэміі ў Балоне. Даспявае талант, расце слава Моцарта.

У 1777 г. Моцарт пазнаў і моцна пакахаў 18-гадовую дзяўчыну Алёйзу Вэбер. Яе ўплыў на яго прычыніўся да таго, што Моцарт напісаў незабыўную арыю — „Не знаем адкуль прыходзіць пяшчотнае пачуццё".

Другая паездка ў Маннгаім, а потым у Парыж — доўгае растанне, любоў не вытрымала пробы — Алёйза выйшла замуж.

За цаною шчасця і кахання Моцарт здабыў свабоду і незалежнасць.

Але не забезпечыла гэта яго матэрыяльнага становішча і прымусіла зноў ісці на зненаджанную службу ў зальбурскага графа.

Але не надоўга.

У 1781 годзе ён зноў выбраў свабоду і канчаткова пакінуў графскі двор. Гэта пазволіла яму развіць найбольш высокі артызм і вызваліць усё сва творчыя сілы.

Піша тады ўсё лепшыя свае оперы. „Бельмант і Канстанцыя ці Крадзёж з Сераля". „Жаніцьба Фігаро", „Дон Жуан" — былі самай вострай сатырай супроць абсалютызма зненавіджаных можнаўладальнікаў старага феадальнага свету.

Трэба сказаць, што гісторыя не знае такой велізарнай пладавітасці, рознастайнай тэматыкі на працягу кароткага жыцця.

Моцарту прыпісваюць аўтарства больш пяцісот разнастайных форм — 51 сімфонію сусветнай славы, 55 канцэртаў, 27 санатаў на фортэпіян, 45 санатаў на скрыпку, 24 оперы.

Выдатны рускі пісменнік музычны А. Улыбышаў сказаў, што „усе з'явы музычнага свету ў сваёй паслядоўнасці да XVIII стагоддзя — гэта толькі падрыхтоўка да з'яўлення Моцарта".

Можна сказаць, што магутным сваім талантам ён паклаў моцныя падваліны пад новую гуманітарную музыку.

Уплыў Моцарта вельмі выразна адлюстроўваецца ў музыцы шматлікіх яго паслядоўнікаў, такіх як: Бетховен, Шуберт, Россіні і іншых.

Міма вялікай славы і паспехаў, усё жыццё Моцарта было адным пасмам недахопаў. Памёр у галечы.

Пахаваны ў супольнай магіле, у чкой хавалі жабракоў і ніхто дагэтуль не знае, дзе ляжыць вялікі, слаўны чалавек.

Сусветны Савет Міра вынёс пастанову, каб 1956 год назваць Годам Моцартоўскім, у доказ паважання і пашаны памяці аб вялікім музыку.

Па ўсім свеце арганізуецца канцэрты творчасці Моцарта; па радыёстанцыям адбываюцца перадачы яго музыкі.

Чалавецтва ўсяго свету стараоцца вярнуць доўг таму, каго людзі калісьці не ўмелі належна ацаніць.

І. В.

З МІНУЛАГА

ЯНІНА КУЧЭЎСКАЯ

„Чорная Русь"

„А чаго-ж, чаго захацелася
ім
Пагарджаным век,
ім сляпым, глухім?
— Людзьмі звацца!

(З верша народнага паэта Беларусі, Янкі Купалы, які спявалі за панскай Польшчы на Заходняй Беларусі, як нацыянальны гімн).

Адкуль узялася назва Беларусь? Гісторазнаўцы не даюць на гэта канчатковага адказу. Мабыць ад русавалосых яе жыхароў, ці — як гаворыць старадаўняя народная быль — сімбалізавала гэта свабоду і шчасце, за якое доўгія стагоддзі ахвярна змагаліся Беларусы займаўшыя заходнюю частку гэтай краіны, ужо многа стагоддзяў таму назад захопленай чужымі, скаванная няволяй, прыгнечанай, і таму названай „Чорнай Руссю"...

У гісторыі „Чорнай Русі", на працягу сотняў год, запісвалі крывавыя старонкі Татары, літоўскія князі, рускія памешчыкі і польскія паны. У XX стагоддзі, ў міжваенных гадах, крывавую „місію" прадаўжала польская буржуазія устанаўляючы нацыянальны і соцыяльны прыгнёт, нярэдка „агнём і мячом" славячы заходнебеларускі люд, ахвотней званы у афіцыяльных статыстыкам насельніцтвам „крэсовым" або „тутэйшым„.

З фальшывых і знарок путаных перадваенных статыстык, цяжка даведацца даведацца дакладна аб ліку беларускага насельніцтва якое жыло ў межах панскай Польшчы. У статыстыцы з 1939 г. у рубрыцы Беларусы — знаходзім лік 980,9 тыс., але яе дапаўнення трэба шукаць яшчэ ў рубрыцы „Русіні", а таксама „насельніцтва без подданства". Буржуазны вучоны, а тэарэтык пілсудчыкоўскай ППС, Леон Васілеўскі — чалавек аб каторым нельга і падумаць у ахвоце пераўвялічвання невыгодных вялікадзяржаў Польшчы" фактаў аблічыў, што ў такіх паветах як: дзісненскі, ашмянскі, вілейскі, рэчыцкі, навагрудскі — Беларусы становяць звыш 80 працэнтаў насельніцтва, а ў іншых, як: ў пінскім, лідскім, гродзенскім ля 70 працэнтаў.

У цэнтральнай Польшчы радавы грамадзянін вельмі істоце ваяўнічых вялікадзяржмала ведаў аб Заходняй Беларусі. Калі не рассказалі яму публікацыі К. П. П. аб жаўных лозунгаў санацыі, галасіўшай аб цывілізацыйнай мыслі на ўсходніх тэрыторыях, калі ніколі не размаўляў з людзьмі жывучымі сярод палескіх урочышч і наддзесненскіх пяскоў, ведаў толькі тае, што гэта краіна балотністая, дзікая, адсталая на паўстагоддзе ў развіцці.

Калонія на палавіну каланіяльнай краіны

Польская гаспадарка зямлі заходняй Беларусі ўтрымлівала на ўзроўні найбольш адсталай і здэваставанай калоніі. Калі характэрнай рысай панскай Польшчы было тое, што яна мела самыя нізкія паказальнікі прадукцыі і спажыцця, малыя заробаткі, „жубры крэсовэ" загарнуўшы вялікае беспрацоўе і непісьменнасць, то на землях заходняй Беларусі, гэта было проста жахлівае. Так званыя палавіну зямлі няшчадна эксплаатавалі беларускі народ. Поўпаншчына, памешчыцкая гаспадарка, шарваркі, адработкі для ксёндза, а часта і кулака — у сувязі з задаўжэннем беззямельных і малазямельных сялян з'яўляліся прычынай безупыннага абездольвання вёскі. Часткай зямель, зразумела што тых лепшых пілсудчына надарыла „заслужаных у баях" вайсковых асаднікаў, якія быццам каланізатары, пільнавалі ладу на ўсходняй мяжы, актыўна дапамагаючы паліцыі ва утрыманні жахлівага тэррора над беларускім народам. 400 тыс. безпрацоўных, 85 тыс сем'яў беззямельных, 180 тыс. гаспадарак, плошчы не раць аб страшэнным горы і фры, якія болей дабітна гаво большай 1 гектара — гэта цы голечы беларускага люду пад уладай польскіх паноў, чым нават самы трагічны опіс вясковых хацін, дзяцей не ведаючых смаку цукру або мяса, дарослых якія амаль цэлымі тыднямі абыходзяцца без солі і падтрымліваюць лучынай у печках агонь.

Заняпад заходнебеларускіх земляў даваў аб сабе знац заняпадам гарадоў і прамысловасці. Зноў некалькі цыфраў: На тэрыторыі Беларусі і Валыні, станавіўшых 32 працэнты ўсёй тэрыторыі панскай Польшчы, прыпадала толькі 4 працэнты агульнага ліку колькасці прамысловых прадпрыемстваў і зужывалася тут толькі 1 працэнт электраэнэргіі, якая прадукавалась у Польшчы. Калі ў цэнтральных ваяводзтвах сярэднія тыднёвыя заробаткі ра-

Пішуць нашы карэспандэнты і чытачы

З вялікай нецярплівасцю чакалі мы на першыя лісты. Нас турбавала адно пытанне: які водгук знойдзе сярод шырокіх колаў насельніцтва вестка аб выдавецтве нашага штотыднёвіка.

На лісты доўга чакаць не давялося. Усхваляваныя чыталі мы па некалькі разоў гэтыя першыя лісты і за кожным разам ставаліся яны усё больш цікавымі і захапляючымі.

Замест каметарыяў падаем ўрыукі некалькі гэтых лістаў.

Дружба ўсіх нацыянальнасцей — святая справа

Беларуская газета вельмі, вельмі на часе, яна дасць шмат добрага беларускаму грамадству. Я хачу падзяліцца з вамі ўспамінамі. Калі я вучыўся яшчэ ў царскай школе (1912 г.) праз два гады я вёў школьную бібліятэку. Тады мне ўпершыню давялося сустрэцца з беларускімі кнігамі. Я імі вельмі захапляўся. Але кіраўніцтва школы загадала не даваць гэтых кніжак вучням. Я тады не ведаў чаму. Калі я сустрэўся з марксісцкім гуртком які існаваў пры гарадской школе ў Крынках, я даведаўся што царскі ўрад каб аслабіць рэвалюцыю 1905 г. даў пэўную свабоду слова і прэсы. Але калі рэвалюцыя была здушана тады цар пайшоў старым шляхам. І таму кіраўніцтва школы не дазваляла чытаць нам беларускіх кніжак, каб не дапусціць да развіцця нацыянальнай свеламасці.

Калі выбухла першая сусветная вайна і прышоў да нас Немец, то адразу стаў арганізаваць беларускія школы. Людзі вельмі зацікавіліся: — што гэта такое, прышоў вораг і даў беларусам „свабоду". Тады мясцовыя рэвалюцыянеры выяснілі што гэта варожая работа, мэтай якой з'яўляецца парозненне беларусаў, палякаў і рускіх, што гэта пагубна для працоўных, а карысна для эксплаататараў. Калі Крынкі захапілі паны, яны крывава расправіліся з тымі, якія праводзілі ў жыццё ленінскія ідэі.

Нацыянальную рознь уводзілі і нямецкія расісты, якія арганізавалі нацыянаялстычныя беларускія камітэты.

Ваша газета павінна адыграць вялікую роль у растлумачэнні варожасці ўсякіх нацыяналістаў, павінна яшчэ больш зяднаць польскі і беларускі народы і памагчы нашай партыі ў будаўніцтве соцыялізма ў нашай краіне.

Міхась Клімовіч — Крынкі

Трэба глыбей пазнаць сапраўдную літаратурную мову

Я пастараюся вельмі каротка апісаць аб тым, як насельніцтва успрымае вестку аб паўстанні нашай роднай газеты. У вёсцы Шымкі, дзе я працую настаўніцай ўсе цешацца і з нецярплівасцю чакаюць „Нівы".

Цяпер я арганізавала ў школе курс для жанчын, — заняткі адбываюцца ў аўторак і сераду. Чытаю я жанчынам цікавыя беларускія вершы, знаёмлю іх з беларускай літаратурай (вельмі мала маю матэр'ялаў) расказваю пра змест новых кінофільмаў, прачытанных апавяданняў, вучу ручных работ на „дратах", вышываць і гатаваць.

Жанчыны, якія прыходзяць на заняткі вельмі цікавяцца беларускай літаратурай, любяць паслухаць як я ім чытаю беларускія кніжкі.

Аднойчы, пасля прачытанай кніжкі адна з жанчын сказала: „я думала, што наша мова непрыгожая, а цяпер, калі пачула так багатую літэратуру і сапраўдную літэратурную мову, я ў ёй закахалася".

Другая жанчына сказала: „трэба нам глыбей пазнаць сапраўдную літаратурную мову, а гэта мы зможам толькі тады, кілі будзем чытаць штотыднёвік „Ніва".

Усе жанчыны маюць аднольковыя думкі і з нецярплівасцю чакаюць новай газеты Нямала радасці маюць нашыя вучні і піонеры якія на кожнай лекцыі беларускай мовы пытаюцца: „настаўніца, калі мы будзем чытаць першы нумар чаканай газеты „Ніва" чы мы можам напісаць аб чым небудзь з нашага школьнага жыцця". Колькі радасці заўважаецца на тварах дзяцей калі скажам ім што хутка ўжо будзем чытаць „Ніву".

Бура Ніна
вёска Шымкі,
Беластоцкага павету

Я хачу чытаць „НІВУ"

З вялікім хваляваннем прывітаў я вестку аб тым што не ўзабаве будзе выдавацца ў Беластоку на беларускай мове штотыднёвік „Ніва".

Хоць я не з'яўляюся беларусам, аднак цешыць мяне гэта, напэўна што тыднёвік „Ніва" прычыніцца ў значнай ступені да развіцця дружбы паміж польскім і беларускім народамі. Будзе ён спуыяць развіццю беларускай культуры — Беласточчыны. Цешуся яшчэ і таму, што ў мае дзіцячыя гады беларуская мова з'яўлялася мовай, на якой я гаварыў. Сёння я ўжо многа забыўся аднак хацеў-бы чытаць „Ніву". Я хацеў-бы каб у штотыднёвіку „Ніва" друкаваліся народныя песні, апавяданні з жыцця беларусаў, іх працы. Таксама хачу каб на старонках „Нівы" памяшчаліся цікавыя і прыгожыя здымкі.

Хацелася-б каб штотыднёвік „Ніва" пабудзіў творчасць маладых беларускіх паэтаў і пісьменнікаў.

Чэслаў Борыс
Элк

Друкуйце весткі з БССР

Паважаная Рэдакцыя У „Беластоцкай Газеце" з 13.І.56 г. я прачытаў вестку аб тым, што будзе выдавацца штотыднёвік „Ніва" на беларускай мове. Мяне гэта вельмі зацікавіла таму што на нашай т...торыі большасць насельніцтва гэта беларусы. Будзем чакаць з найвялікшай нецярплівасцю першага нумара.

Хочам каб у штотыднёвіку „Ніва" друкаваліся весткі аб жыцці нашых рратоў беларусаў у БССР, іх шматлікіх дасягненнях а асабліва аб соцыялістычнай гаспадарцы.

Дарагая Рэдакцыя! Таму пішу што я быў там, на зямлі беларускай, дзе праводзіў свой водпуск ад 20.XII — да 10.I.1956 г. і бачыў як змянілася мая вёска. Калгас „Першамай" маёй вёскі мае цяпер грузавыя аўтамашыны, прыгожую хату - чытал ню, якая што вечар перапоўнена моладзю. Моладзь маей вёскі жыве патрэбамі калгаса. На месцы папялішчаў хат, астаўленых фашысцкімі захопнікамі пабудаваны новыя, прыгожыя дамы калгаснікаў, а люд каторы жыў у гары і нястачы да 1944 г. працуючы на паноў, зараз будуе сабе шчаслівую будучыню. Шлях соцыялістычнага будаўніцтва беларускага народа і павінен адлюстраваць штотыднёвік „Ніва" дапамагаючы такім чынам і ў нас будаваць шчаслівую соцыялістычную будучынь.

Уладыслаў Карней
Нараў

Няхай пішуць маладыя пісьменнікі, паэты і мастакі

„Няхай Рэдакцыя дакладзе усе намаганні для таго каб чытач прачытаўшы некалькі нумароў, не мог прадбачыць якія будуць загалоўкі артыкулаў наступнага нумара.

Няхай штотыднёвік „Ніва" вырасце з часам у самы цікавы і карысны часопіс. Хай штотыднёвік не кладзе ў галаву чытача фармул і дэфініцыі, хай не стараецца быць прарокам. Няхай артыкулы будуць арыгінальныя, жывыя, каб уздзейнічалі не толькі на думкі але і на выабражэнні і пачуцці. Няхай часопіс не толькі вучыць, заахвочвае і кіруе але таксама хай паслужыць адчуванню прыгожасці жыцця, хай будзе мілым пажаданым адпачынкам пасля працы.

Хацелася-б каб яго першая старонка мела эстэтычны, густоўны выглуд, каб друк, загалоўкі і ілюстрацыі былі прыемнымі для вока. Хацелася-б знайсці ў штотыднёвіку нешта з даўняй „прошласці". Падляся, нешта з харастве падлускага краявіда і штосці з мясцовага самадзейнага мастацтва, а апрача гэтага цікавыя весткі аб навінах навукі як з краіны так і за мяжы. Хай будзе даступным маладым паэтнм, драматургам, пісьменнікам і г.д. г.д.

Александар Харкевіч
Новае — Ворово
ваеводства Кашалін

Адказы редакцыі

Паведамляем гр гр.

1. Белавус Пётр — Бяла-Подляска
2. Берніковіч Францішак — Седліска к/Гіжыцка
3. Шчэрба Тадэўш — Шчэцін-Здрое
4. Мароз Язэп — Радом
5. Тымофейчук Фёдар — Олесніца-Слёнска
6. Харкевіч Анатоль — Старое-Леўкова
7. Гошна Рыгор — Вереток
8. Карпей Уладзімір — Нарэў,

што лісты Вашы атрымалі за якія шчыра дзякуем. Адказы на іх выслалі поштай.

Даўно не чытаў на беларускай мове

Ужо ад 1953 г. калі пакінуў Беларускую школу ў Гайнаўцы не бачыў і ні чытаў нічога на сваёй роднай беларускай мове, а так хацелася-б гэтага

Многа чаго ўжо я забыўся так што цяпер цяжка мне гаварыць па беларуску, бо сказаўшы праўду не маю з кім Калі ў часе водпуска даводзіцца быць мне дома то цяжка мне ўжо гаварыць плынна па беларуску. Спадзяюся што наш часопіс дапаможа мне зліквідаваць гэтыя недахопы

ЛЮБАСЮК АНАТОЛЬ
Познань

Дзякую ад шчырага сэрца

Складаю ад шчырага сэрца падзякі тым, каторыя паклапаціліся аб тое, каб беларусы пражываючыя ў Польшы маглі мець і чытаць сваю газету, на роднай беларускай мове, паглыбляц веды аб сваёй нацыянальнай культуры.

Я, Куцэвіч Лукаш, народжаны 8.І.1940 г. вучань восьмага класа з вялікай радасцю ўспрыняў гэту вестку, таму што я беларус і буду мог чытаць штотыднёвік „Ніва" на роднай, любімай беларускай мове.

Пасылаю дужа глыбокасардэчных паздраўленняў тым, каторыя гэты штотыднёвік будуць выдаваць; хай не шкадуюць сіл і энэргіі, каб штотыднёвік гэты быў цікавы і як мага найлепш выглядзеў, інакш — каб кожнаму Беларусу ён вельмі спадабаўся.

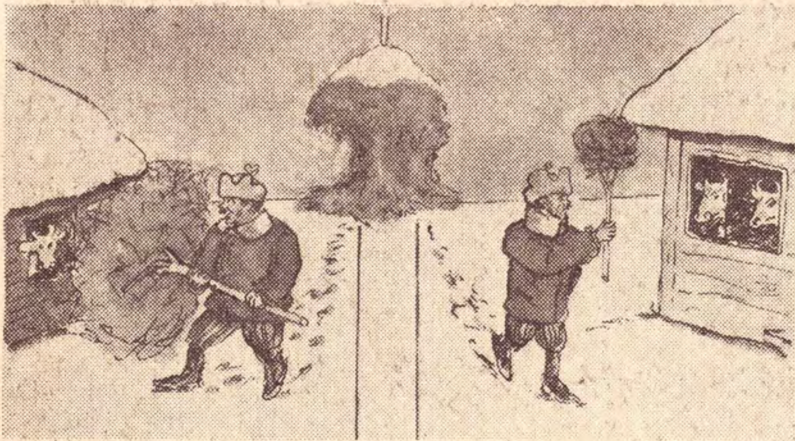
Па — майму я хацеў-бы каб у штотыднёвіку „Ніва" знаходзіліся звесткі з краіны і за мяжы, з нашага ваяводства, каб хапала месца аб жыцці нашых братоў — беларусаў у БССР. Я гутарыў са сваімі суседамі і яны як і я хацелі-б каб у штотыднёвіку „Ніва"" змяшчаліся песні народаў СССР, а асабліва БССР. Яшчэ, каб у ёй друкаваліся розныя практычныя парады на тэмы сельскай гаспадаркі, жывёлагадоўлі, прагнозы надвор'я а таксама каб хапала месца на загадкі, гумар, сатыру і розныя іншыя аб'явы. І яшчэ каб у штотыднёвіку „Ніва" знаходзіліся шматлікія цікаўнасці што ў значнай ступені павялічыла-б колькасць чытачоў. Я думаю што тыднёвік „Ніва", які будзе выдавацца на беларускай мове трэба было-б змяніць на га газету выходзячую 2—3 разы на тыдзень з той прычыны што ў штотыднёвіку нельга ўсяго змясціць. А калі будзе выходзіць штотыднёвік то па-майму павінен мець шмат старонак, каб усё можна было змясціць. Яшчэ хачу дадаць каб у штотыднёвіку „Ніва" быў клуб „Пазнаёмімся" так як у „Новай Всі".

Лукаш Куцэвіч
вёска Грыгораўцы

Рэдагуе Калегія.
Выдавецтва: Р.С.В. „Праса".
Адрас редакцыі: Беласток, вуль. Кілінскага 7/1 тэль. 25-89.
Умовы падпіскі: заказы на „Ніву" прымаюць усе паштовыя ўстановы і пісманосцы — цана выпіскі — квартальная 7 зл. 80 гр. поўгадовая 15 зл. 60 гр, гадовая 31 зл 20 гр.

Гумар і Сатыра

НА ПРАВО... **НА ЛЕВО...**

Сваёй кароўцы ледзь павалок... *А кааперaтыўнаму стадку — клок*

Прывілея злачынцам

Мітуслівы чалавечак, з выгляду чыноўнік, пытаецца ў рослага адкормленага малойчыка, які, насунуўшы каўбойскі капялюш на вочы, спакойна пыхкаў люлькай:

— А вы за што, містэр, у паліцыю трапілі?

— Хацеў без шуму ачысціць адну кватэрку на Пайн-стрыце, дык гаспадар узняў такі тарарам, што давялося трошкі прыціснуць яму горла і... прыдушыць!

— Духам, аднак, не падайце, містэр! Амерыканскі суд літасцівы. За невялічкі штраф вас на волю выпусцяць. У мяне больш сур'ёзная справа — за хабарніцтва арыштавалі. Разумееце, што гэта значыць?

— Разумею! Гэта значыць, вам трэба будзе добра заскабіць караючую руку правасуддзя, — грымнуў малойчык, — і яна, напэўна, не падымаецца на тую руку, што дае, ды і на тую, што бярэ.

— Ну, а вы за што сюды трапілі? — весела запытаўся мітуслівы хабарнік у маладога чалавека, які вельмі ўважліва разглядаў свае стоптаныя чаравікі.

— Я прымаў удзел у дэманстрацыі беспрацоўных і, як усе, патрабаваў працы.

— Вось ужо за гэта па галоўцы вас не пагладзяць!

КЕМЛІВЫ

— Адразу відаць, што вашы сталы і крэслы тапорнай работы.

— Няма нічога дзіўнага: гэтыя рэчы толькі тапаром і зроблены.

ЗНАЙШОЎ ВЫЙСЦЕ

— Пальчатак у вас на паліцах няма, а попыт на іх вялікі. Якія вы робіце захады?

— Павесілі ў вітрыне аб'яву, што пальчатак у продажы няма, і попыт на іх адразу спыніўся.

Калода

На вуліцы валялася калода...
Клялі яе і вазакі, і пешаходы,
Качалі, перасоўвалі сюды-туды,
То на сярэдку вуліцы, то к плоту...
І так амаль што тры гады
Людзям давала лішнюю работу.
Нарэшце нехта не стрываў, —
Яе на дровы спілаваў.
І скажам мы ў заключэнне:
Калодзе гэткае і прызначэнне.

Мая прынцыповасць

Вы таварышы, заўсёды дакараеце мяне, што я чалавек непрынцыповы, асабліва калі справа даходзіць да крытыкі. Вы так часта аб гэтым гаворыце, што мне, нарэшце, надакучыла слухаць. Каб скончыць гэту гаворку раз і назаўсёды я вам аўтарытэтна заяўляю, што я чалавек з цвёрдымі прынцыпамі і дарэмна вы да мяне чапіцеся. Я, напрыклад, прынцыпова ніколі не крытыкую сваіх прыяцеляў. Як-жа можна — выступіць, скажам, на вялікім сходзе і гаварыць пра свайго сябра ўсё, што ты пра яго ведаеш? А можа-ж ён гультай ці бюракрат, ці як-небудзь незнарок у дзяржаўную кішэнь залез. Дык ці абавязкова-ж пра гэта перад усімі трэба плявузгаць? Можа мне вечарам з гэтым чалавекам давядзецца за чаркай сустрэцца. Як-жа я яму ў вочы пагляджу? У мяне дружба на першым месцы, а пакасціць сваім сябрам — гэта свінства, і вы, калі ласка, мяне на гэта не падбухторвайце.

Зноў-жа возьмем начальства... Хіба-ж я адважуся? Ды божа барані! Старшы ёсць старшы. Мы-ж нават дзяцей навучаем: не гаварыце абы чаго на старшых. А я-ж не дзіця. Я разумею, што калі, скажам, Іван Пятровіч начальнік установы, а я толькі яго намеснік, дык ён для мяне старшы, і гаварыць яму прыкрасці проста было-б непрыстойна. Калі за ім водзяцца якія - небудзь грашкі, дык гэта не мая справа. Над ім таксама ёсць начальства, — няхай яно і разбіраецца, а мне чаго лезці? Вось мой другі прынцып, таксама цвёрды, і вы калі ласка, не збівайце мяне з панталыку. Каб я калі што якое супроць начальства... Не, выбачайце, я не так выхаваны.

І наогул я чалавек разважлівы, памяркоўны і лічу, што з людзьмі не трэба сварыцца. Не чапай нікога і цябе ніхто не зачэпіць. Гэта залатое правіла, якога я заўсёды трымаюся, і мне ні разу не прыходзілася каяцца ў гэтым. Яшчэ мяне мой дзед навучаў некалі: „Не чапайся ні з кім, — казаў ён. — Памятай, што, шыбаючы на чужы лоб, трэба і свой падстаўляць". Праўда, я тады быў малы, дурны, і часта прыходзіў дамоў з гузамі на ілбе. Але цяпер дзедава навука мне вельмі прыдалася. Ну, а калі хто мяне першы зачэпіць, тут ужо вы-ба-чай-це! Тут я за сябе пастаю. Тут я ўжо ўсё нутро яго выстаўлю на паказ людзям, навыварат выверну, як панчоху. Не толькі яго самога — усю радню яго перабяру па костачках. Начальству ўсяму парогі пааббіваю і ўсё-такі давяду, што ён — сволач. Тут ужо кожны можа пераканацца, што я зусім не супроць крытыкі.

Вось яшчэ пра самакрытыку вы мне часта гаворыце. Ну, гэта, я вам скажу, зусім ужо не для мяне. Дзе гэта відана, каб чалавек сам на сябе кляпаў! Вы-ж ужо ведаеце, што я на свайго прыяцеля ніколі дрэннага слова не скажу. А хто-ж мне найлепшы прыяцель, калі не я сам?

Дык вось які я чалавек, калі хочаце ведаць. А вы гаворыце! Павінен сказаць, што і не адзін я такі. Яшчэ не перавяліся ў нас людзі, якія прытрымліваюцца такіх самых прынцыпаў. Таму яшчэ і можна сяк-так жыць на свеце нашаму брату „стараверу", як нас часамі называюць. Праўда, бывае, што яшчэ і горш называюць. Але-ж няхай сабе называюць. Ад гэтага мне нічога не робіцца. Я як быў некалі Мікіта Самасеў, такім і застаўся.

КАНДРАТ КРАПІВА

ЗОРКА ВЕНЕРА

Зорка Венера ўзышла над зямлёю
Светлыя згадкі з сабой прынясла.
Помніш, калі я спаткаўся з табою,
Зорка Венера ўзышла.

З гэтай пары я пачаў углядацца
ў неба начное і зорку шукаў,
Ціхім каханнем к Табе разгарацца
З гэтай пары я пачаў.

Але растацца нам час наступае
Пэўна ўжо доля такая у нас.
Моцна кахаў я Цябе, дарагая,
Але растацца нам час.

Буду ў далёкім краю я нудзіцца,
ў сэрца любоў затаіўшы сваю;
Кожную ночку на зорку дзівіцца,
Буду ў далёкім краю.

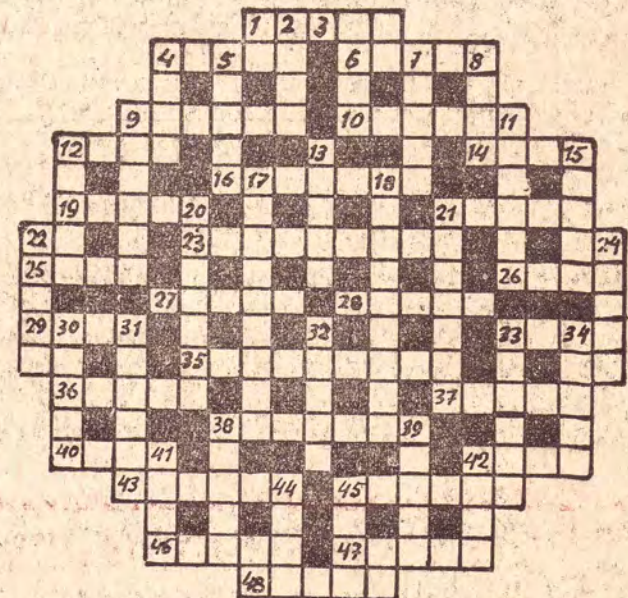
Глянь іншы раз на яе, у растанні
Там з ёй зліём мы пагляды свае.
Каб хоць на міг уваскрэсла каханне,
Глянь іншы раз на яе.

КРАСВОРД

склаў **С. ШЫНКЕВІЧ**

Па гарызанталі: 1. Друкаваны твор. 4. Мучны выраб. 6. Прыхільнік, паслядоўнік якога-небудзь вучэння. 9. Збор правіл, які ўстанаўлівае парадак, дзейнасць якой-небудзь арганізацыі. 10. Спецыяліст па горной справе. 12. Ячэі з воску. 14. Хвойнае дрэва. 16. Злаякасная пухніна. 19. Апавяданне М. Лынькова. 21. Балотны газ. 23. Міжнароднае спартыўнае спаборніцтва. 25. Хімічны элемент. 26. Воінскае падраздзяленне. 27. Брус, на які ўкладваюць рэйкі. 28. Артэрыя. 29 Снасць для расцягвання парусоў. 33. Прадстаўнік народнасці Каўказа. 35. Аддзел граматыкі. 36. Беларускі пісьменнік. 37. Гравюра на медзі. 38. Выбуховае рэчыва. 40 Лекавая расліна. 42. Сталіца саюзнай рэспублікі. 43. Паўднёвая расліна. 45. Планета. 46. Музычны тэрмін. 47. Ледзяная глыба ў палярных морах. 48. Возера ў БССР.

Па вертыкалі: 2. Горад ў Францыі. 3. Рака ў Індыі. 4. Абутак. 5. Паўднёвая водная расліна. 7. Працяглы прамежак часу. 8. Звяно гусенічнага трактара. 9. Частка дынамамашыны. 11 Мера зямельнай плошчы. 12 Пачатковы пункт, з якога пачынаецца спартыўнае спаборніцтва. 13 Жывёла цэнтральнай Афрыкі. 51. Гатунак яблык. 17. Хімічная рэакцыя. 18. Выдатны, савецкі паэт. 20. Стэпы ў Паўднёвай Амерыцы. 21. Частка лагарыфма. 22 Аб'ява. 24. Частка спаборніцтваў па боксу. 30. Хатняя птушка. 31. Гімнастычная прылада. 32. Горы ў Азіі. 33. Раённы цэнтр Брэсцкай вобласці. 34. Найбольш дзейсная частка калектыву. 38. Від гарадскога транспарту. 39. Непарнакапытае млекакормячае. 41 Птушка. 42. Напрамак карабля. 44. Вуглекіслы натрый. 45. Дыпламатычнае пасланне.

ЗАГАДКІ

1. Кругом вачэй і рук уецца, а ў рукі не даецца.
2. Не стукне, не грымне, у акно ўвойдзе.
3. Чым больш з яе бярэш, тым большай яна робіцца.
4. У адной яме сто ям з ямай.
5. Два разы нараджаецца, адзін разпаміраe.

Прыслаў **Коля КУЛЬБІЦКІ**

Паміж тых, хто прышле да нас правільловую развязку красворда і загадак, разыграем у латэрэю кніжныя узнагароды.